

RESTAURAREA UNEI MESE SIRIENE DIN COLECȚIA MUZEULUI DE ARTĂ TULCEA

*expert restaurare lemn, șef serviciu
Laborator restaurare-conservare
patrimoniului mobil și imobil, ICEM Tulcea

Dr. Gabriela RADU*

Abstract: *Inspired from antique Egyptian furniture, the Syrian furniture is a creation of a geographically distinctive space and culture: it rests within Asia, is situated between Africa and Europe and that is why the Syrian furniture represents a cultural cross-section between three continents. The woodworkers used tools and intarsia skills for the mother-of-pearl inlays. Any piece of Syrian furniture represents hard work and expert craftsmanship. Each one is unique. The techniques are kept within families and passed down through generations.*

Keywords: *mother of pearl, intarsia, furniture, folk creation.*

Fig. 1. Obiectul înainte de restaurare.

Colecția de artă decorativă la Muzeul de Artă din Tulcea deține atât creații ale culturii apusene, dar și creații ale culturii est-apusene. Aceasta, aflată o perioadă îndelungată de timp sub dominație otomană, importă creații exotice ale Orientului Mijlociu. Acest aspect este semnalat și în colecția muzeului, și în expoziția permanentă.

Piesa care este prezentată în acest articol încântă privitorul prin tehnica de execuție laborioasă. Masa lemnoasă este minuțios ornamentată cu intarsii de os, sidef și cositor. Fiecare element de sidef este prelucrat și inserat în cavitații realizate pe măsură. Elementele de sidef se conectează prin firul de cositor care, la rândul său, este fixat într-o canelură realizată pe măsură.

Creația artistică este de factură populară, tehnica de execuție fiind transmisă din generație în generație, prin ucenicie și viu grai. Astfel de piese sunt specifice inventarului nupțial, în zona Damascului.

Obiectul restaurat este o masă siriană ce are dimensiunile: diametru - 68,5 cm; înălțime - 78 cm.

Aceasta a fost realizată prin decupare pe contur, traforare, inserare sidef, metal, strunjire, înclieiere.

Obiectul se susține pe trei picioare ce se unesc central și apoi se depărtează în trei elemente de susținere atât spre blatul mesei, cât și trei elemente spre sol ce conferă stabilitate.

Blatul are formă octogonală cu o înălțime de 78 cm și o lățime de 68,5 cm. Obiectul este realizat din lemn de tei cu inserții de sidef și sârmă de argint atât pe blat, dar și pe picioare, cu acestea fiind create elementele florale.

Obiectul se încadrează cronologic la începutul secolului al XIX-lea.

Pe suprafața acestuia se observă urme de atac xilofag inactiv. Blatul este desprins de picioare. Picioarele, la rândul lor, sunt desprinse în partea centrală. Există o peliculă de lac aplicată pe inserțiile de sidef și argint. De asemenea, prezintă lipsuri de piese de sidef și sârmă de argint cât și desprinderi ale acesteia.

Se observă numeroase depuneri de clei pe versoul blatului și în partea inferioară a picioarelor, acestea fiind dovezi ale unor intervenții de consolidare anterioare. La nivelul picioarelor prezintă fisuri și desprinderi de material lemnos.

Prezintă multiple zgârieturi și alterări ale sidefului, oxidare a elementelor de cositor și decolorări ale bațului.

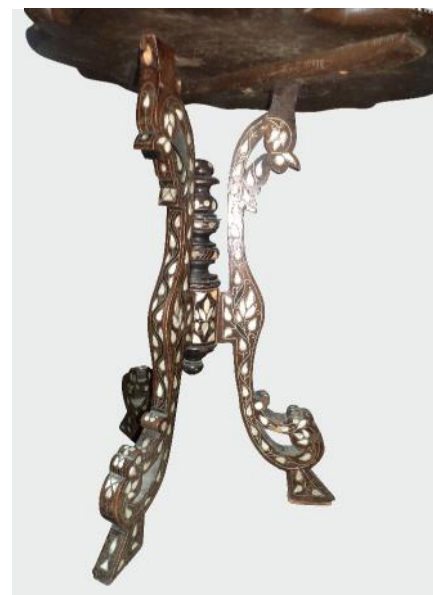

Fig. 2. Elementele de susținere a blatului.

La baza picioarelor se observă o zonă de degradare a lemnului din cauza uzurii și/sau a umidității, ce apoi a fost completată cu lemn. Pe toată suprafața obiectului există urme de loviri, zgârieri, posibil cauzate de o manipulare defectuoasă a obiectului.

Suprafața lemnului prezintă depuneri de praf, depuneri de murdărie, pete de clei de oase, zgârieturi, peliculă de lac aplicat pe suprafață, baț decolorat, fisuri în masa lemnoasă cauzate de acțiunea umană defectuoasă asupra obiectului dar și a degradării lemnului în timp.

Există lacune în masa lemnoasă, sunt lipsă elemente decorative din sidef și cositor, există completări neadecvate, iar blatul era desprins de picioare, obiectul fiind parțial demontat.

Fig. 3. Forme de degradare pe versoul blatului.

Fig. 4. Obiectul după restaurare (detaliu).
Completarea elementelor lipsă din cositor
și sidef.

Desprăfuirea generală a fost executată prin pensulare și aspirare. Pentru această operație s-au utilizat pensule moi și aspre, în funcție de zonele în care se acționează. Curățarea depunerilor de murdărie de la baza picioarelor s-a realizat folosind tampoane de vată îmbibate în apă distilată.

Au fost îndepărtate intervențiile de restaurare anterioare, executate inadecvat astfel: aplicarea locală a unei comprese calde; după ce aceasta își face efectul se recurge la curățarea mecanică cu o spatulă adecvată și cu un tampon de vată, îmbibat cu apă distilată.

Fig. 5. Obiectul după restaurare (detaliu).

Pentru remontarea elementelor desprinse s-a efectuat curățarea zonelor de lipire, prin îndepărtarea cleiului casat și a impurităților din zona de lipire. Aceste operațiuni s-au realizat cu ajutorul tampoanelor de vată, îmbibate în apă distilată, și cu spatule optime.

Lipirea părților desprinse s-a realizat cu ajutorul unei soluții de clei de oase. Pentru presare s-au utilizat prese de mână adecvate formei și gabariturii obiectului și greutateți pentru picioare, la încăleierea cu blatul.

Lipirea elementelor din lemn s-a efectuat cu ajutorul injectărilor de clei cald la temperatura de 60° C și presare locală.

Îndepărtarea surplusului de clei s-a realizat cu spatulă și tampoane de vată îmbibate în apă distilată.

Realizarea elementelor lipsă din cositor și sidef cât și completările din lemn s-au făcut ținând cont de distribuția fibrei lemnoase și de esența acesteia.

Completarea elementelor din sidex care lipseau sau care erau iremediabil deteriorate s-a realizat prin extragerea resturilor de sidex existente și confecționarea altora noi, din material compatibil: scoică tăiată și șlefuită.

Lipirea elementelor din sidex nou confecționate s-a efectuat folosindu-se cei de oase. Lipirea elementelor de cositor s-a realizat cu o soluție de Paraloid B72, diluat în acetat de butil.

Completarea microfisurilor existente în furnir s-a făcut folosind un chit din praf de lemn, din aceeași esență și clei de oase. După aplicare s-a șlefuit local cu glaspapir fin.

Șlefuirea generală a suprafeței obiectului se realizează cu hârtie abrazivă fină și lână de oțel pentru diminuarea puțin invazivă, cât mai bună, a zgârieturilor și a lacului de acoperire alterat. Operația se execută cu mare atenție pentru a nu leza suprafața obiectului.

Zonele cromate au fost reintegrate cromatic prin tehnica velatura.

Refacerea lacului de acoperire s-a realizat folosind șerlac 7-8%, prin aplicări multiple, evitând metalul și sidexul.

Pentru aplicare s-a utilizat un tampon de bumbac umplut cu lână.

De multe ori conflictele armate duc la pierderea de vieți omenești, distrugerea națiunilor, pierderea patrimoniului. Promovarea acestuia în zone neconflictuale ajută la păstrarea și promovarea valorilor culturale externe ce au influențat, la un moment dat, evoluția culturală locală.

Obiectul poate fi admirat de vizitatori în expoziția permanentă a Muzeului de Artă din Tulcea.

Fig. 6 și 7. Obiectul după restaurare.